

PROZESUAREN DEFINIZIOA

UDAL AURREKONTUEN ATAL BATEN XEDEA ERABAKITZEKO PARTE-HARTZE PROZESUA

1. SARRERA

Dokumentu hau parte-hartze prozesuaren oinarria da, Galdakaoko herritarrek udal aurrekontuaren zati bat zertarako erabili erabaki dezaten. Garrantzitsua da azpimarratzea partaidetza-prozesua dela, eta udal-teknikariak eta herritarrak inplikatzen dituela. Horregatik, proposamenaren egitura eta fasez eta zereginaz osatutako sekuentzia metodologikoa errespetatuz, prozesuaren alderdi zehatz batzuk faseak itxi ahala definituko dira.

2. AURREKARIAK

Euskadiko Toki Erakundeei buruzko apirilaren 7ko 2/2016 Legeak 79. artikuluan jasotzen du *“euskal toki-erakundeek kontsulta- edo deliberazio-prozesu publikoak egingo dituzte, beren ezaugarrietara eta errealitatera ondoen egokitzen den moduan, eta egokien iritzitako gaiari edo gaiari dagokienez, erakundearen hurrengo ekitaldirako aurrekontuak prestatzen hasteko unean erabakiak edo gastu-partida puntualak definitzeko”*.

Galdakaoko aurrekontu parte-hartzaileen prozesua, udalerriko bizilagunek udal aurrekontuaren atal bat nola erabili proposa dezaten irekitako prozesua den aldetik, eskakizun horri emandako erantzuna da, eta, aldi berean, herritarrei eragiten dieten gaien inguruan inplikatzea bilatzen duen ekimena. Aurrekontu parte-hartzaileak demokrazia parte-hartzaile, zuzen eta deliberatiboaren tresnak dira, eta, horren bidez, herritarrek udal-politiken diseinuan, erabakian, exekuzioan eta jarraipenean parte hartzeko duten eskubidea gauzatzen dute.

2020ko eta 2021eko ekitaldietan, Galdakaoko Udalak partaidetza-prozesu bana jarri zuen abian, eta herritarrak inplikatu ziren gastu-proposamenak egiten, eztabaidatzen eta hautatzen. Horiek guztiak direla eta, Udalak 17 proiektu gauzatzeko konpromisoa hartu du.

Bi prozesu horien ikaskuntzetatik abiatuta, 2022rako aurrekontu parte-hartzaileen prozesu bat aukeratu zen, zehaztapenari lehentasuna emango ziona proposamenen kopuruari baino. Hala, 2021ean erabaki zen proposamenen xehetasunetan gehiago sartzea, horiei buruz eztabaidatzea eta edukia hobetzea. Hori dela eta, proposamen berrietarako gune bat ireki beharrean, aurreko prozesuetan aurrera egin ez zuten (ez ziren hautatu) proposamenak landu ziren. Horrela, herritarren talde eragilean 25 proposamen bahetu eta hautatu ondoren, Galdakaoko bizilagunekin lan egin zen proposamenak zehaztu eta hobetzeko.

Lanaren emaitza proposamen bakar bat hautatzea izan zen, 2022ko udal-aurrekontuaren zati bat garatzeko konpromisoa hartzen duena.

Aurtengo partaidetza-prozesuaren helburua izango da 2023 eta 2024ko urteetarako proposamenak jasotzea. Aurrekontuaren %35a, gehien jota, inbertsioetara bideratuko da. Gainerako %65a zerbitzu, jarduera eta programetara.

Inbertsioekin zerikusirik ez duten zerbitzu, plan edo programa berrien proposamenen kasuan, udalaren konpromisoa izango da pilotaje bat abiaraztea, ebaluatzea eta herritarrei ebaluazioaren berri ematea, eta erakundearen erabakia izango da zerbitzu horiek gastu arruntean sartzea edo ez (horrek berekin ekarriko luke 2024tik aurrerako ekitaldietako gastua).

3. PROZESUA

Aurreko edizioetako (2020, 2021 eta 2022) eskarmentua, ikaskuntzak eta ondorengo ebaluazioetan nabarmendutako elementuak kontuan hartuta, aurtengo proposamen berrien ekarpena zehaztasun handiagoaren beharrezkin konbinatuko duen prozesu baten alde egin da.

Horrela, 2022eko edizioaren ondoren, non prozesua aurreko prozesuetan jasotako proposamenen xehetasun-ianari buruzkoa izan zen, aurtengo berriz ere proposamen berriak jasotzeko aukera zabaldu da. Gainera, aurtengo edizioan hainbat berrikuntza ere izango dira:

- Aurtengo partaidetza-prozesuaren helburua izango da 2023 eta 2024ko urteetarako proposamenak jasotzea.
- Aurrekontu erabilgarria esku-hartze guneen arabera banatuko da, hautatutako proposamenak lurraldean zehar modu orekatuan banatuta egotea bermatzeko.

Esku-hartze gunea		Miloi bat urteko, gehienez
1 eremua	Elexalde-Altamira-Bekea-Olabarri-Gumuzio	190.000 €
2 eremua	Erdigunea / Centro	70.000 €
3 eremua	Zugatzu-Upomendi-Tximiolarrabehekoa	90.000 €
4 eremua	Aperribai-Olabarrieta-Txistulanda	140.000 €
5 eremua	Usansolo	110.000 €
6 eremua	Urtebieta-Zugatzaurre-Tximiolarragoikoa	140.000 €
7 eremua	Bengoetxe-Troka-Ergoien	160.000 €
8 eremua	Galdakao osoa / Todo Galdakao	100.000 €

- Aurrekontuaren %35a, gehien jota, inbertsioetara bideratuko da. Gainerako %65a zerbitzu, jarduera eta programetara.
- Erabaki.galdakao.eus plataforma erabiltzea prozesua kudeatzeko eta proiektuen jarraipena egiteko.

Jarraian, prozesuaren faseak deskribatzen dira:

0 fasea. Diseinua eta izapidetzea (urtarrila-otsaila)

Sekuentzia metodologikoa diseinatzeko fasea da, prozesuan eta kronograman kontuan hartu beharreko oinarrizko egitura eta irizpideak.

Fase horretan, talde eragilea eratuko da.

Fase honetan zeregin hauek aurreikusten dira:

0.1. zeregina. Prozesuaren hasierako diseinua. Inplikaturako udal-arloek prozesuaren egitura eta oinarrizko irizpide tekniko eta politikoak adostuko dituzte.

0.2. zeregina. Talde eragilearen deialdia. Talde eragileak adostuko ditu herritarrek ebaluatu eta erabaki nahi dituzten gaiak. Besteak beste, udalerrira jarduketara-eremu desberdinetan banatzea eta konprometitu beharreko aurrekontua eremura banatzea.

Zeregin honetan bi azpiataza ezartzen dira:

0.2.1. azpiataza. Komunikazioa. Alde batetik, herritarrek modu irekian deituko dira, eta, bestetik,

auzo bakoitzean erreferenteak diren erakundeak eta aurreko edizioetan prozesuan parte hartu duten pertsonak.

0.2.2. azpiataza. 1. deialdia. Deialdi honetan prozesuaren oinarritzko irizpideak jorratuko dira, hau da, aurrekontuaren banaketarekin eta zonen araberrako banaketarekin lotutakoak.

1. Fasea. Komunikazioa (martxoaren 2. hamabostaldia)

Honen ondoren, herritarrei jakinaraziko zaizkie prozesu parte-hartzailearen xehetasunak (epeak, parte hartzeko moduak, parte hartzeko plataforma, etab.). Hainbat komunikazio-kanal erabiltzea aurreikusten da, hala nola prentsa idatzia eta digitala edo sare sozialak, bai eta funtsezko eragileekin bilerak egitea ere.

Fase honetan oso garrantzitsua izango da, eta presentzia zentrala izan behar du, parte hartzeko plataforma digitala abian jartzearekin lotutako komunikazioak, prozesua hobetzeko elementu gisa.

Fase honetan zeregin hauek aurreikusten dira:

1.1. zeregina. Prentsaurrekoa. Horrekin batera, prentsa-oharrak, sare sozialak, elkarrizketak (Moziolo Irratia, Geuria).

1.2. zeregina. Bilerak funtsezko elkarrekin. Ataza hori hautazkoa izan daiteke, auzo batzuetan hala eskatzen bada. Bilera horietan prozesua eta plataformaren erabilera azalduko dira, eta lankidetzak eskatuko da komunikazio-lanetan, laguntza-faserako lokalak irekitzean, batzarretan eta abarretan.

2. Fasea. Proposamenak jasotzea (apirilaren 4tik 22ra)

2023ko eta 2024ko aurrekontuetarako proposamenak eztabaidatzeko eta jasotzeko fasea. Proposamenak aurreko espazioen (topaketak) eta erabaki.galdakao.eus plataformaren bidez aurkeztu ahal izango dira. Pertsona edo erakunde bakoitzak hiru proposamen aurkeztu ahal izango ditu gehienez.

Proposamenek honako edukia izan beharko dute:

Titulua: proposamenaren izena, esaldi labur era ulertez bat

Testua: proposamenaren deskribapena. Proposamena ahalik eta gehien zehaztu behar da. Edonork ulertzeko modukoa izan behar da babesa edo botoa emateko. Eta, gainera, proposamenaren balorazio tekniko bat egin beharko dela. Proposamenaren beharraren justifikazioa, proposamenaren helburua azaldu, zergatik uste den beharrezkoa dela

Gunea: proposamena gune jakin baterako ala Galdakao osorako den zehaztu behar da. BATEZ ERE, gune baterako hobekuntza dela uste bada gune hori aukeratu behar da. Proposamenak herri osoa hobetzen badu "Galdakao osoa" aukeratu behar da.

Fase honetan zeregin hauek aurreikusten dira:

2.1. zeregina. Aurreko aurreko topaketak antolatzea. Jarduketa-eremu bakoitzeko bat. Herritarrek eztabaidatu eta proposamenak egin ahal izatea da helburua.

Lekua	Data	Ordua
Bekeako Eskola	apirilak 4	19:00-21.00
Txapelena	apirilak 4	19:00-21.00
Torrezabal	apirilak 5	19:00-21.00
Urtebietako udal lokaletan	apirilak 5	19:00-21.00
Plazakoetxeko txaleta	apirilak 6	19:00-21.00
Aperribaiko liburutegia	apirilak 6	19:00-21.00
Bengoetxeko adinekoen zentroa	apirilak 7	19:00-21.00

2.2. zeregina. Plataformaren bidez proposamenak sortzea gaitzea. Erabiltzaile gisa erregistratu beharko da plataforman (Galdakaoko egoitza egiaztatu beharrik gabe). Plataforma gaitu aurretik, aurrez aurreko topaketak hasiko dira, herritarrek zuzenean proposamenak egin ditzaten. Horrela, plataforman proposamenak sartzeko aukera gaitzen denean, eredu edo gida gisa balioko duten proposamenak egongo dira.

2.3. zeregina. Lan-saioak Topaguneetan, adinekoen guneetan eta gazte-erakundeetan. Gazteria eta Gizarte Zerbitzuekin koordinatuta. Prozesua Haurren Kontseiluarekin ere lotuko da, martxoaren amaierarako aurreikusten baita lehen bilkura. Gune bakoitzak kontu bat izango du erabaki.galdakao.eus webgunean, eta kontu hori erabiliko da proposamenak sartzeko. Saioak dinamizatzeko laguntza eskainiko da. Prestatzeko lan-saioak egin beharko dira.

3. Fasea. Irizpideak betetzen direla egiaztatzea eta proposamenak taldekatzea (apirilaren 25etik 29ra)

Proposamenek onartuak izateko oinarrizko irizpideak betetzen dituztela egiaztatuko da:

- Ez dira onartuko diru-sarrera publikoei buruzko proposamenak.
- Proposamenak ulergarria izan behar du.
- Proposamenak Udalaren eskumena izan behar du.
- Proposamenak zehatza eta kuantifikagarria izan behar du (ez dira generikoegiak onartuko).
- Udalaren interes publikokoa izan behar du, eta, beraz, ez du interes partikularrik edo pribaturik ase behar.
- Legezkoa izan behar du, eta ez du eduki difamatzaile edo diskriminatzailezik izan behar.

Fase honetan zeregin hauek aurreikusten dira:

3.1. zeregina. Parte-hartze Arloak egindako proposamenen lehen iragazketa.

3.2. Zeregina. Bigarren iragazketa, behar izanez gero, gaietan eskumena duten arloekin.

3.3. zeregina. Komenigarria denean, antzeko proposamenak multzokatuko dira edo proposamenak jarduera bateratuetan multzokatuko dira, betiere egilearen oniritziarekin. Halaber, proposamenak "inbertsioak" ala "zerbitzuak" izeneko kategorietan sailkatuko dira.

4. fasea. Babesak bilduz lehenestea (maiatzaren 2tik 17ra)

Laguntzak jasotzeko fasearen helburua da teknikoki baloratu beharreko proposamenen kopurua mugatzea, balorazio teknikoaren zeregina udal-teknikarien gainerako agendarekin bateragarria izan dadin. Horrela, gehienezko proposamen-kopurua 60 izan beharko dela kalkulatu da.

Irizpideak betetzen direla egiaztatu ondoren eta, hala badagokio, proposamenak multzokatu ondoren, bizilagunen babesa jaso ahal izango dute. Babes gehien lortzen duten eremu bakoitzeko proiektuak prozesuaren hurrengo faseetara igaroko dira.

Eremu bakoitzeko balorazio teknikoaren fasera igaroko diren proposamenen kopurua 0.3 atazan definitutako jarduketa-eremuen kopuruaren arabera izango da. Horrela, eremu guztietako proposamenen batura ez da 60 baino handiagoa izango.

Gutxienez 3 proiektu eta gehienez 10ek lagundu ahal izango dute. Definitutako edozein gunetakoak izanda ere.

Fase honetan zeregin hauek aurreikusten dira:

4.1. zeregina. Komunikazio-ekintza. Jasotako proposamenen eta laguntzak emateko moduen berri emango da.

4.2. zeregina. Plataformaren bidez laguntzak gaitzea. Beharrezkoa izango da plataforman erabiltzaile gisa erregistratzea eta 16 urte edo gehiago dituela eta Galdakaon erroldatuta dagoela egiaztatzea.

4.3. zeregina. Aurrez aurreko espazioak prestatzea, laguntzak kudeatzeko. Laguntzak aurrez aurre eman ahal izango dira, finkatutako egun eta orduetan. Jarduketa-eremu bakoitzeko bat. Leku horietan, plataforman erregistratu eta proposamenak babestu ahal izango dira, bideratzaile baten laguntzarekin. Laguntza paperean ere eman ahal izango da.

5. Fasea. Balorazio tekniko (maiatzaren 2. hamabostaldia)

Proposamenak balorazio teknikora pasatuko dira. Balorazio teknikoaren lehen zatia proposamenek baldintza tekniko guztiak betetzen dituztela egiaztatzean datza:

- Teknikoki bideragarriak izan behar dute.
- Kuantifikazioa adostutako gutxieneko eta gehieneko mugen artean kokatu behar da. Hau da, inbertsioen kasuen baztertu egingo dira generako aurreikusitako aurrekontuaren %35 gainditzen duten proiektuak, eta zerbitzuetarako %65 gainditzen dutenak. Halaber, baztertu egingo dira 90.000 €ko aurrekontua gainditzen duten inbertsio proposamenak.
- Ez dute indarrean dauden programen, planen, proiektuen edo hitzarmenen aurkakoak izan behar.

Bigarren zatia aurrekontuaren eta gauzatzeko epeen estimazio bat ezartzea da.

Garrantzitsua da azpimarratzea partaidetza-aurrekontuen proiektuak ez direla politikoki ebaluatzen prozesuan zehar.

Fase honetan zeregin hauek aurreikusten dira:

5.1. zeregina. Proposamenak udal-arlo eskudunen arabera taldekatzea

5.2. zeregina. Udal-arloei balorazio-lanetarako deialdia egitea.

Proiektuak ekonomikoki baloratu ondoren, eremu bakoitzeko proposamenen aurrekontuen batura ez bada iristen eremu horretarako dagoen aurrekontua bider 1,5era, proiektu gehiago gehituko zaizkio balorazio teknikoari (euskarren ordenari jarraituz), zenbateko horretara iritsi arte.

6. Fasea. Komunikazioa (ekainaren 1. hamabostaldia)

Proposamenen balorazio teknikoa egin ondoren, bozketa-prozesuaren xehetasunak jakinaraziko zaizkie herritarrei.

7. Fasea. Bozketa (ekainaren 27tik uztailaren 15era)

Bozketa-fasean, herritarrek eremu bakoitzean azkenean gauzatuko diren proiektuak aukeratu ahal izango dituzte. 16 urte edo gehiago izan eta Galdakaon erroldatuta daudenek bozkatu ahal izango dituzte proposamenak. 3 proposamen bozkatu beharko dira.

Botoa emateko bi modu gaituko dira:

- Telematikoki, plataformaren bidez. Horretarako, beharrezkoa izango da plataforman erabiltzaile gisa erregistratzea eta 16 urte edo gehiago dituela eta Galdakaon erroldatuta dagoela egiaztatzea.
- Aurrez aurre. Guneak prestatuko dira, ezarritako egun eta orduetan, botoa aurrez aurre eman ahal izateko. Gune horietan ikasgela bat utziko da plataforman erregistratzeko eta egiaztatzeko, baita botoa telematikoki eman ahal izateko ere.

Edozein gunetako proposamenak bozkatu ahal izango dira.

Bozketa amaitu ondoren, jasotako boto kopuruaren arabera ordenatuko dira proposamenak gune bakoitzean, handienetik txikienera, eta proiektuak hautatuko dira. Hautatu beharreko proiektuen kopurua kategoria bakoitzerako dagoen aurrekontuaren arabera izango da (inbertsioa edo zerbitzua).

8. Fasea. Emaizak itzultzea eta proiektuen jarraipena egitea (uztailetik aurrera)

Emaizak jakinaraziko dira. Parte hartzeko plataforman, proiektuen jarraipena egiteko gune bat jarriko da, herritarrek uneoro jakin dezaten zein den haien garapen-maila.